

vede, da det var Opposition. Det er i og for sig ganske naturligt — saaledes ser jeg som Socialdemokrat paa Forholdet —, at vi som Mindretal, som Opposition, lade os nøje med Afdrag, men naturligvis med det Forbehold, at faa vi en Gang Magten, gennemføre vi det fulde Program. Der var forleden Dag i Københavns Borgerrepræsentation en Højremænd, som stod op og græd over, at man ikke havde faaet en Valgreform med Forholdstalsvalg i København for det Køb, man kunde have faaet den for i sin Tid. Ja, dér er ogsaa et Eksempel. Venstre var i sin Tid villigt til at tilbyde Højre i København Forholdstalsvalg uden Nedsættelse af den nuværende 1,000 Kroners Census, men Højre var ikke klogt, slog ikke til, Tiden løb fra dem, og nu kræves der mere, nu faas den Reform ikke for saa billigt Køb. Det ærede Medlem for Horsens (Fraenkel) talte noget om Iktyosaurer. Han brugte dette Udtryk om de resterende, nulevende Frihandelsmænd. Han mente, det var saadan nogle Fortidsuhyrer, hverken Fugl eller Fisk — Iktyosaurer ere jo nogle Fortidsdyr, der ere paa Overgangen fra Krybdyr til Fisk eller Fugl tror jeg — som stirrede med en vis Forundring paa den ny Verden, der var i Færd med at opstaa. Jeg anerkender for øvrigt det Udtryk, det ærede Medlem brugte, for det viser, at han har Sans for Udviklingen og Udviklingslæren, det synes jeg overhovedet, hans Foredrag i høj Grad viste, men jeg tror, han misforstod Situationen. Jeg tror, det gik ham, som det sommetider gaar en, naar man sidder i et Jernbanetog og pludselig kommer til at se ud af Vinduet, og man faar den Forestilling, at alting rutscher tilbage, medens det i Virkeligheden er en selv, som kører fremad. Jeg tror, han saa galt paa Udviklingen, men Udtrykket er i det mindste ikke saa galt, kun synes jeg, han skulde være lidt varsom med at minde derom, thi hvis han ser sig om i Rækkerne af det Parti, han tilhører, da er der ikke blot Iktyosaurer, der dog altid ere et Overgangsled, i hvilke der dog altid er en Smule, der peger delvis fremad, men det ærede Medlem vil i sine nærmere Omgivelser her og her ovenover finde ligefremme Forsteninger fra Fortiden, som hverken kunne høre eller se eller føle eller fornemme, men som kun formaa at hindre det Parti, det ærede Medlem tilhører, i at slaa til eller gribe til i det belejlige Øjeblik og gøre netop, hvad der skal gøres. Man kan se det, selv i en ganske lille Ting. Mange i Højre regnede det næsten for en helte-

modig Bedrift, da Højre forleden mandede sig op til den Heltedaaed at sætte det ærede Medlem for Hillerød (Dinesen) ud af Finansudvalget, men jeg saa et Højreblad Dagen efter skrive, at det var 10 Aar for sent. Saaledes kommer Højre altid en Postdag — 10 Aar eller mere — for sent. Jeg tror, at hvis de lade dette Toldforlig gaa fra sig, ville de om nogle Aar ærgre sig over, at de ikke tog det. Det ærede Medlem for Hillerød blev her jo, ham kunde de altid sætte ud, selv om det var 10 Aar for sent, men hvis dette Toldforlig ikke tages meget hurtigt, frygter jeg meget for, at det gaar fra dem, og jeg tror, det vil være i høj Grad uklogt set fra et Højrestandpunkt.

Jeg sagde før, at Grundmangelen ved denne Toldlov efter min Formening var, at den manglede et ledende Princip, en fast Grundanskuelse, hvorudfra den i det store og hele og i alle Enkeltheder var formet. Jeg nævnede, at man ikke havde Ret til at paaberaabe sig Toldforliget af 1897, for det første fordi denne Toldlov er meget ringere — det har jeg allerede paavist —, men dernæst ogsaa, fordi Situationen i 1897 var en helt anden end nu. Jeg vil her anføre, hvad Faderen til Toldforliget i 1897 netop i disse Dage har skrevet. Grosserer Kædt skriver om den Toldlov, som han selv var saa overordentlig ivrig for i 1897, følgende Ord: „Det den Gang drøftede Kompromis blev af Venstre kun betragtet som et brugeligt Overgangsled. Man gik ud fra den Forudsætning, at naar Oppositionen en Gang overtog Regeringen, vilde Toldreformen ad Aare blive genoptagen og løst i Overensstemmelse med Venstres Program.“ Det er netop Sagen. Det var Forudsætningen i 1897: et taaleligt brugeligt Overgangsled, saa godt som man kunde faa det, saa længe man ikke havde Regeringsmagten i Hænde, men heller ikke en Smule bedre, som dog altid vilde gøre lidt Gavn, da man ellers ikke kunde faa nogen Toldlov, som man kunde leve paa nogle faa Aar; men saa snart Venstre kom til Magten, var det Venstres Pligt at løse Spørgsmaalet i Overensstemmelse med Venstres Program. Man forstaaer den kolossale Forskel paa da og nu, thi hvis nu Venstres Regering gennemfører denne Toldlov, bliver det jo ikke et taaleligt Overgangsled, som man lever paa nogle Aar, men den vil være i mange Aar. Saa er det Venstres Program, fortolket af den nuværende Venstre-regering, som derved er gennemført, og